

SLÄKTFORSKA

FÖRENINGSAARKIVET VÄSTERNORRLAND

Föreningarkivet
Västernorrland

Omslagsbilden fotad av Anna Porsmyr

Version 1

2017

Föreningsarkivet Västernorrland

www.foreningsarkivet.se

OM FÖRENINGSAKIVET VÄSTERNORRLAND

Föreningsarkivet Västernorrland är den institution i länet som ansvarar för föreningslivets kulturarv. De stora folkrörelserna som växte fram under 1800-talets senare hälft lade till stor del grunden för vårt demokratiska samhälle, byggt på jämlikhetens principer. Föreningarnas efterlämnade handlingar och skrifter är av stort intresse för vår historiska helhetssyn. Av den anledningen har folkrörelse- och föreningsarkiv växt upp runt om i landet.

Föreningsarkivets huvudsakliga verksamhet kan delas upp i tre huvudgrupper:

- insamling av arkivalier,
- vård och ordnande av handlingar, och
- tillgängliggörande av arkivmaterial för forskning.

Redan den 9 mars 1943 bildades Folkrörelsearkivet i Medelpad under namnet ”Arbetarrörelsens distriktsarkiv” som därmed blev ett av de första folkrörelsearkiven i landet. Samma år gjordes försök att starta en liknande verksamhet i Ångermanland men den kom till stånd först 1957.

Den 3 maj 1983 bildades Folkrörelsearkivet i Västernorrland av de båda upplösta arkivföreningarna i Medelpad och Ångermanland. Arkivdepåerna i Härnösand och Sundsvall kvarstår som två verksamhetsgrenar inom länsföreningen. 1998 ändrades namnet till det nuvarande Föreningsarkivet Västernorrland.

Föreningsarkivet har två bemannade forskarsalar. En på Medelpadsarkiv, Kulturmagasinet i Sundsvall och den andra på Arkivcentrum Nord, Kusthöjden i Härnösand.

Foto Föreningsarkivet Västernorrland

DET HÄR KAN FINNAS I FÖRENINGSA R K I V E N

Föreningsarkivet har arkiv från över 5 400 arkivbildare, det vill säga föreningar (och också några privatpersoner) som har valt att lämna in sina arkiv till oss. Trots den stora mängden arkiv är det inte arkiv från alla föreningar i Västernorrlands län. Till skillnad från myndigheter finns det ingen lag som säger att föreningar måste spara sina handlingar. Det gör också att det är föreningarna själva som bestämmer vem som får ta del av deras arkiv, men det är snarare undantag än regel att föreningar bestämmer att deras arkiv är hemligt.

Det äldsta arkivet är från andra halvan av 1700-talet och är Hässjö- och Tynderöbygdens gårds- och byarkiv. Men majoriteten av arkiven är från sekelskiftet 1900 och är arkiv från de stora folkrörelserna; arbetar-, nykterhets-, väckelse-, rösträtts- och idrottsrörelsen.

Man kan dela in föreningar i olika typer, nedan kan du se några exempel. Detta kan vara bra att ha med sig när du ska börjar forska i föreningars arkiv. Din släkting kan ju ha varit engagerad i fler än en förening, både en fackförening, den lokala nykterhetslogen och ortens jaktförening.

- Intresseföreningar
  - Fackliga föreningar
  - Kvinnoföreningar
  - Nykterhetsföreningar
  - Kooperativa konsumentföreningar
- Politiska föreningar
  - Lokala avdelningar av politiska partier
  - Lokala aktionsgrupper
- Trossamfund
- Livsstilsföreningar
  - Idrottsföreningar
  - Kulturföreningar
  - Friluftsföreningar
  - Jaktföreningar
  - Ordenssällskap

Det som är mest intressant för dig som släktforskare att titta på är kanske någon typ av medlemsförteckning. En medlemsförteckning är något som de flesta föreningar för. Där kan du få uppgifter om när din släkting gick med i föreningen, ofta har man också noterat medlemmens födelsedatum och yrke.

Protokollsböcker kan också vara en spännande källa. Kanske var din äldsta faster inte bara med i det socialdemokratiska kvinnodistriktet där hon bodde,

kanske var hon rent utav ordförande? Då kan protokollsböcker ge en glimt av hur tankarna gick och vad föreningen gjorde. Protokoll räknas till en av de viktigare handlingarna i en förening och finns i många fall sparade.

Vi på Föreningsarkivet Västernorrland uppmuntrar föreningar att arkivera bilder från föreningens verksamhet. En bild säger mer än tusen ord och har du tur kan du hitta din släkting på ett foto. Vad som kan vara bra att tänka på är att ofta har föreningarna inte skrivit ner vilka som är avbildade.

Tidningsurklipp är en annan rolig källa som gör att man känner historiens vingslag. Ibland har föreningen själv klippt ur och sparat tidningsartiklar i sitt arkiv. Skulle så inte vara fallet kan du med hjälp av protokollsböcker och verksamhetsberättelser själv hitta större arrangemang som föreningen genomfört och sedan se om de lokala tidningarna skrivit om det. Gamla tidningar finns oftast sparade som mikrofilm eller inbundna tidningslägg.

Det som kan finnas hos Föreningsarkivet Västernorrland är helt enkelt ett större sammanhang till dina släktingar. Kyrkoarkiven är en ingång att reda ut släktförhållanden medan föreningsarkiven är en ingång till att få reda mer om vad dina släktingar fyllde sin fritid med.

Foto från Logen nr 160 Lyckan av IOGT, Östermalm, Sundsvall, Föreningsarkivet Västernorrland

INGÅNGAR TILL FÖRENINGSARKIVEN

För att se vad som finns hos Föreningsarkivet Västernorrland kan man söka i Nationella arkivdatabasen (NAD). Den hittar man via Riksarkivets hemsida (<https://sok.riksarkivet.se/nad>). För att specifikt se arkiv hos Föreningsarkivet Västernorrland trycker man på "Fler sökalternativ" och under "Förvarande institution" väljer man "Föreningsarkivet i Västernorrland" för ångermanlandsmaterial som finns i depån i Härnösand, eller "Föreningsarkivet i Västernorrland Medelpadsdepån" för medelpadsmaterial som finns i depån i Sundsvall. Sedan kan man också fylla i andra sökkriterier såsom ort, föreningens namn eller en särskild tidsperiod man är intresserad av.

Sök arkiv i Föreningsarkivet i Västernorrland [Söktips](#)

Endast digitaliserat material ⓘ
 Begränsa textsökning till arkivtitel/namn på person och referenskod

Förvarande institution ⓘ **Typ** ⓘ
Föreningsarkivet i Västernorr ▾ Alla ▾

Huvudkategori **Kategori** **Tid** ⓘ
Alla ▾ ▾ - ▾

Sök 🔍 Rensa ✕

[Minimera](#) ↑

Föreningsarkivet Västernorrland har mycket litet material digitaliserat, så hittar du något intressant i NAD måste du i allra flesta fall besöka någon av våra bemannade forskarsalar i Sundsvall och Härnösand. Det material som vi digitaliserar är främst medelpadsmaterial och då publiceras det på www.sundsvallsminnen.se.

Om du hittat något intressant material som du skulle vilja kolla på så tänk på att det kan vara bra att höra av sig till oss någon eller några dagar i förväg så att vi hinner plocka fram materialet åt dig (se sista sidan för kontaktuppgifter). Detta gäller särskilt medelpadsmaterial då själva arkivdepån inte finns på Medelpadsarkiv i Kulturmagasinet.

Nu när du vet hur man går till väga för att upptäcka de arkiv som finns hos Föreningsarkivet Västernorrland så finns det lite olika ingångar beroende på hur mycket du redan vet om dina släktingar. Om du redan vet att gammelfarbror var engagerad i en viss förening så är det bara att du söker efter den föreningen i NAD för att se om Föreningsarkivet Västernorrland har föreningens arkiv.

Om du vet att din farfar var intresserad av idrott och att han bodde i Bergsviken sök då i NAD med kriterierna "Fritext": idrott, "Förvarande institution": Föreningsarkivet i Västernorrland, "Typ": Arkiv. En av träffarna blir Lugnviks IF.

4. Arkiv

Titel: [Lugnviks IF](#)

Tid: 1923 - 1984

Förvaras: Föreningsarkivet i Västernorrland

Arkivbildare/upphov: [Lugnviks IF \(1923\)](#)

Tryck dig vidare på titeln så får du upp information om föreningen och vad de har valt att arkivera hos Föreningsarkivet Västernorrland. Till vänster i vyn ser du själva arkivförteckningen, det vill säga arkivets innehållsförteckning. För att se om din farfar var med är det kanske intressant att börja med "D 1 Medlemsuppgifter" eller "F 2 Start- och resultatlistor". Notera detta och kontakta oss på Arkivcentrum Nord så finns det framtaget till dig att forska i nästa dag.

1_11945-1 Lugnviks IF 1923 - 1984	
A 1	Protokoll
D 1	Medlemsuppgifter
E 1	Korrespondens
F 1	Olympia
F 2	Start- och resultatlistor
F 3	Bidragshandlingar, aktivitetsstöd
F 4	Bingoverksamheten
F 5	Övriga ämnesordnade handlingar
G 1	Kassaböcker
G 2	Verifikationer
G 3	Övriga ekonomiska handlingar

På samma sätt som ovan kan du söka dig fram om du vet var dina släktingar arbetade och med vad. Sådana noteringar finns ofta i Husförhörlängderna och Församlingsböckerna. En enkel notering som "vägarbetare" kan ge dig en sökingång. Kanske har släktingen varit engagerad i arbetarrörelsen och facket på arbetsplatsen? Många fackliga föreningar arbetade inte bara för medlemmarnas arbetsvillkor, de kunde också ordna diskussionsklubbar, föreläsningkvällar och idrottsarrangemang. Så det kan finnas fler intressanta saker att upptäcka än bara din släktings namn i en medlemsförteckning.

Vet du inget annat än var din gammelmöster har bott så kan du söka på orten. Du kan få träff på en nykterhetsloge. Föreningsarkivet Västernorrland har arkiv från över 500 nykterhetsföreningar och nykterhetsrörelsen engagerade många kring sekelskiftet 1900. Nykterhetslogerna noterade noggrant deras medlemmar eftersom mötena var hemliga för dem som inte hade avlagt nykterhetslöfte.

Om inte nykterhet, så kanske ortens frikyrka har mer att berätta? Står det en notering i Födelse- och dopboken att man är odöpt kan man istället vara döpt inom en frikyrka. För att få titta på frikyrkligt material behövs ibland tillstånd från församlingen det rör.

Byns kooperativa förening kan också ha en del information. Vem vet, kanske döljer det sig en västernorrländsk fröken Friman i din släkt?

Lycka till med forskandet!

FÖRENINGSARKIVET VÄSTERNORRLAND

BESÖKSADRESSER

Medelpadsarkiv
Kulturmagasinet, Sundsvall
060-19 18 75

Måndag-fredag kl 10-16
Extraöppet vissa lördagar

Arkivcentrum Nord
Kusthöjden, Härnösand
010-476 80 75

Måndag-fredag kl 9-12
Extraöppet vissa
eftermiddagar

KONTAKT

foreningsarkivet@sundsvall.se
www.foreningsarkivet.se

Föreningsarkivet Västernorrland
Kulturmagasinet
851 96 Sundsvall

